

Cenjeni vsi, ki vas je sklicala na današnji posvet skrb za branje, prizadevanje za knjigo, ki naj bo srajca za dobro počutje na Slovenskem.

V imenu Bralne značke vam želim uspešno druženje in izmenjavo izkušenj. V tretje gre rado! Naše društvo je k *Nacionalnemu mesecu skupnega branja* pristopilo z občutkom zadoščenja, da se zavest o vlogi branja v družbi širi in pogloblja, da je vse več javnih, tudi državnih institucij, ki jim je mar, ki marajo! to starožitno navado, ki je krojila našo podobo vse od čitalnic in večerniških bralnih krožkov pred 150 in več leti. Pri Bralni znački smo še mladi: letos slavimo komaj 60 let!

Kot društvo smo ob "mesecu branja" zraven z vso svojo dediščino izkušenj in povezav na šolah, po knjižnicah, v društvih in bralnih krožkih: opiramo se na večtisočglavo množico animatorjev, na književnike in založnike, na gospodarstvenike; razvijamo še spletno podporo, ki je vse bolj nujna v obdobju omejenih osebnih stikov. Zavedamo se, da je naše početje vložek v osnovno dobro, ki se iz dneva v dan potrjuje kot izjemno dragocena - kot razvojna nuja in kot ravnotežni organ za posameznika. To je naložba ne le v mlade rodove gibkega duha in podjetne pameti, pač pa tudi v kvaliteto življenja - kar velja predvsem za starejše osebe na naših tleh. Pravzaprav seže dovršen del naših bralnih pobud tudi preko meja: med slovenstvo v soseščini (Italiji, Avstriji, na Hrvaškem, Bosni, na Madžarskem, Nemčiji) in med Slovence v širšem svetu. Ta kultura je rodovitna prst za jezik, ki nas povezuje in opredeljuje kot Slovence in nam omogoča bogat odnos do našega okolja, človeškega in naravnega, pa tudi presnovo vseh tujerodnih pojavov in vplivov, ki vedrijo in oblačijo nebo nad našo barko.

Veselim se tudi osebno, da je knjiga iz krizanteme postala naš prapor, okrog katerega smo složni in polni vneme.

Dovolite mi, da izrečem še par besed na iztočnico današnjega posveta, ki se glasi *Branje kot vrednota?* Opazno je, da to opredelitev dopolnjuje vprašaj. Res, vprašaj je nadvse pomemben! - Ker je branje, če naj bo v slast in prid, polno skušnjav, da bi že preizkušeno in uveljavljeno, kar jemljemo kot red in šolsko pamet, skratka kot vrednoto, vrglo z marmornega podstavka. Ni kulturnega početja, ki bi bilo tako intimno in osebno, tako zadržano v zasebni tolmun želja in sanj, značajskih in dednih nagibov: a prav zato predstavlja tudi nekakšno oko, zadržano v planetarne dimenzije, ki je veliko bolj svetovljansko in odprto kot domovinska ukoreninjenost ali zvestoba prek groba globalnemu trgu, ki se izkazuje kot nočna mora ljudem današnjega časa. Knjiga je skratka jezdna žival, ki nas skuša zapeljati v nove krajine lastnega jaza... Spet drugič nas navda z lepimi in grdimi občutki. Ne sme pa nas pustiti ravnodušne! S tem bi bilo konec branja, radovednosti in užitka z njim. Če bi nas pomirjalo, uspavalo, puščalo ravnodušne, bi bilo to *requiem aeternam* za knjigo samo in za človeško okolje, za življenjski nemir v njem.

Čas utesnjenosti pod damoklejevim kovidom, kakršnega smo doživljali spomladi in še visi nad nami, nam je pokazal vrednost takih tolmunov z živo vodo, kakršna je domača knjižnica s sodobno in klasično literaturo. Tak vodnjak ne nastane čez noč, lahko pa čez noč presahne... Res upam, da bodo inštitucije Republike Slovenije daljnovidne do tega trajnega vira naše zavesti in samozavesti, da bodo sredi hudega zastoja in res hude depresije in zelo osebnih stisk celotno področje knjige - od ustvarjalca do bralca, z vsemi področji in službami, ki sodijo zraven! - prepoznalo kot primarno nujo in ga oskrbele z izrednim dotokom kisika.

Čeprav, da poprimem ob naslovu posveta: branje res ni vrednota! Že na policah nam knjiga kaže hrbet: a le, da bi nas izzvala k odnosu, ki se začne z odpiranjem - in odbiranjem strani, zgodb na njih, avtorjeve svete jeze in svete vere; z odprtjem vrat do sosedove izkušnje in okna s pogledom na zelenilo drevesa ali v modrino kozmosa. Osvobaja, sprošča, napeljuje k svojeglavosti in samohodništvu.

Zato pa: nikar, da bi knjigi obrnili hrbet in pozabili, kako sonaravno je naša nacionalna podoba vezana na njeno bližino, na njeno sopotništvo skozi zgodovino vsaj od Trubarjevih časov dalje ... ko je bila širša Evropa tudi že naš dom in vrt.

Hvala vam, ker gremo skupaj in v isto smer.

Marko Kravos, predsednik Bralne značke Slovenije

Ob Nacionalnem mesecu skupnega branja,
Cankarjev dom v Ljubljani, 8. septembra 2020.